

Anonymiseret version

Oversættelse

C-290/19 – 1

Sag C-290/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

9. april 2019

Forelæggende ret:

Krajský súd Trnava (Slovakiet)

Afgørelse af:

12. marts 2019

Sagsøger:

RN

Sagsøgt:

Home Credit Slovakia a.s.

[Udelades]

[Sagsnummer]

KENDELSE

Krajský súd v Trnave (retten for regionen Trnava, Slovakiet, herefter »retten for regionen Trnava«) [udelades] [dommernes navn] har i sagen anlagt af sagsøgeren: RN [udelades] [fødselsdato, nøjagtig adresse] bosat i Šaštín – Stráže, ved JUDr. Vladimír Sidor, advokat, Hlohovec, mod det sagsøgte selskab: Home Credit Slovakia, a.s., [udelades] [identifikationsnummer, nøjagtig adresse], med sæde i Piešťany, ved: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., med sæde i Trenčín, vedrørende [betaling af] 1 932,10 EUR, med tillæg af renter,

besluttet således:

DA

I henhold til § 162, stk. 1, litra c), sammenholdt med § 378 i Civilný sporový poriadok (den civile retsplejelov) udsættes sagen, og Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål:

Skal artikel 10, stk. 1, litra g), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF fortolkes således, at en forbrugerkreditaftale opfylder det i bestemmelsen fastsatte krav, såfremt de årlige omkostninger i procent angives i aftalen med et interval mellem to værdier (fra – til) og ikke med en nøjagtig procentsats?

Begrundelse

- 1 Den forelæggende ret skal træffe afgørelse i appellen iværksat af sagsøgeren til prøvelse af den dom, hvormed Okresný súd Senica (kredsdomstolen i Senica, Slovakiet, herefter »kredsdomstolen i Senica«) [udelades] [sagsnummer] den 21. marts 2018 forkastede sagsøgerens påstand om, at sagsøgte skulle tilpligtes at betale 1 932,10 EUR, med tillæg af morarenter, som følge af uberettiget berigelse. Sagsøgtes uberettigede berigelse følger angiveligt af, at sagsøgeren havde tilbagebetalt en forbrugerkredit i kraft af en kreditaftale. Da den nævnte aftale dog ikke indeholdt alle de elementer, som kræves efter loven, skulle den herved ydede kredit betragtes som rente- og omkostningsfri, således at sagsøgeren kun var forpligtet til at tilbagebetale sagsøgte hovedstolen. Eftersom sagsøgeren imidlertid i mellemtiden havde betalt et beløb på 1 932,10 EUR ud over hovedstolen til sagsøgte, fremsatte sagsøgeren krav på tilbagebetaling heraf.
- 2 Retten i første instans baserede sig på omstændigheder, som ikke er blevet anfægtet i appelskriftet [org. s. 2] eller omtvistet mellem parterne, og som kan opsummeres som følger: Den 4. marts 2013 indgik sagsøgeren, i egenskab af låntager, og sagsøgte, i egenskab af kreditgiver, en kreditaftale [udelades] [aftalenummer]. Aftalen fastsætter bl.a. følgende: Sagsøgte yder sagsøgeren et uspecificeret lån for et samlet beløb på 3 359,14 EUR, det månedlige afdrag er på 89,02 EUR, antallet af afdrag er 60, den årlige rente er på 19,62%, og de årlige omkostninger i procent (ÅOP) varierer fra 21,5% til 22,4%. Angivelsen af ÅOP ledsages af et notat, hvorefter »den nøjagtige størrelse af ÅOP afhænger af dagen for kreditgivningen, og kunden indvilger i, at kreditgiveren underretter kunden om den nøjagtige størrelse af ÅOP efter kreditgivningen«. Aftalen angiver endvidere forfaldsdatoerne for afdragene, idet det første afdrag forfalder en måned efter dagen for kreditgivningen; de efterfølgende månedlige afdrag forfalder den 15. i hver kalendermåned, og kredittens tilbagebetalingsperiode er fastsat til 60 måneder. Ved skrivelse af 2. juli 2017 bekræftede sagsøgte over for sagsøgeren, at sagsøgeren havde tilbagebetalt kreditten fuldt ud; i alt havde sagsøgeren tilbagebetalt et beløb på 5 291,24 EUR til sagsøgte i kraft af denne kredit.
- 3 Retten i første instans konkluderede, at sagsøgte havde ydet sagsøgeren en forbrugerkredit som omhandlet i zákon č. 129/2010 Z. z o spotrebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebitel'ov a o zmene a doplnení

niektorých zákonov (lov nr. 129/2010 om forbrugerkredit og andre ydelser til forbrugere og om ændring af bestemte love), i den affattelse, som var gældende den 4. september 2013 (herefter »lov nr. 129/2010«), og at kreditaftalen [udelades] [aftalenummer] indeholder alle de elementer, som kræves efter § 9, stk. 2, i lov nr. 129/2010. Med henvisning til Domstolens dom af 9. november 2016 i sag C-42/15, *Home Credit Slovakia mod Bíróová*, nåede retten til den konklusion, at aftalen ikke nødvendigvis skal angive de nøjagtige forfaldsdatoer for de enkelte afdrag, kredittens nøjagtige løbetid eller den nøjagtige fordeling af de enkelte afdrag mellem amortiseringen af hovedstolen og renterne. Retten konkluderede ligeledes, at ÅOP ikke nødvendigvis skal angives entydigt i aftalen med en konkret talstørrelse, og at det ville være uforholdsmæssigt at sanktionere kreditgiver og betragte kreditten som rente- og omkostningsfri, bare fordi ÅOP angives med et interval mellem to værdier (fra – til). Retten i første instans fastslog derfor, at kreditten ikke kunne betragtes som rente- og omkostningsfri, og at der ikke var tale om uberettiget berigelse til fordel for sagsøgte, fordi denne fra sagsøgeren havde modtaget afdrag for denne kredit med det samlede beløb i henhold til kreditaftalen.

- 4 I appelskriftet har sagsøgeren fremsat en række anbringender, som efter den forelæggende rets opfattelse imidlertid ikke er relevante for det forelagte præjudicielle spørgsmål. Disse vedrører nærmere bestemt spørgsmålet om, hvorvidt aftalen skal angive den detaljerede fordeling af de enkelte afdrag mellem amortiseringen af hovedstolen og renterne, og spørgsmålet om, hvorvidt aftalen skal angive lånets nøjagtige løbetid (udløbsdato). I denne forbindelse bemærker den forelæggende ret, at Domstolen allerede besvarede disse retlige spørgsmål om fortolkningen af direktiv 2008/48/EF i dom af 9. november 2016 i sag C-42/15, *Home Credit Slovakia mod Bíróová*, således at disse er omfattet af princippet om »acte éclairé«. Sagsøgeren deler dog ikke retten i første instans' opfattelse om, at det i henhold til § 9, stk. 2, litra j), i lov nr. 129/2010 er tilstrækkeligt, at ÅOP angives i aftalen med et interval [mellem to værdier]. En sådan fortolkning er ifølge sagsøgeren i strid med bestemmelserne i lov nr. 129/2010, hvorefter forbrugeren har ret til at modtage entydig og specifik information om ÅOP beregnet på grundlag af oplysninger, der var gældende på tidspunktet for forbrugerkreditaftalens indgåelse. Til støtte for sit standpunkt har sagsøgeren også påberåbt sig afgørelserne truffet af flere regionale retter i Den Slovakiske Republik. Sagsøgeren har gjort gældende, at kreditten skal betragtes som rente- og omkostningsfri, fordi aftalen ikke indeholder dette element, som er obligatorisk i henhold til § 9, stk. 2, litra j), i lov nr. 129/2010, og at sagsøgte derfor skal tilbagebetale det af sagsøgeren ud over hovedstolen betalte beløb.

II. EU-retten og den national ret[org. s. 3]

- 5 Ved vurderingen af de præjudicielle spørgsmål har den forelæggende ret i særdeleshed baseret sig på 19. og 31. betragtning til samt artikel 3, litra i), artikel 4, stk. 2, litra c), artikel 5, stk. 1, litra g), artikel 10, stk. 1, litra g), og artikel 19 i direktiv 2008/48/EF samt dette direktivs bilag I, del II. For kortheds skyld afstår

retten fra en ordret gengivelse af disse bestemmelser, som Domstolen allerede er bekendt med.

- 6 Direktiv 2008/48/EF er blevet gennemført i Den Slovakiske Republiks retsorden ved lov nr. 129/2010, som var gældende på det tidspunkt, hvor sagsøgeren og sagsøgte indgik aftalen. Af betydning for den foreliggende sag er følgende bestemmelser i loven (som var gældende den 4.9.2013):

§ 1, stk. 2:

»(2) Ved forbrugerkredit i denne lov forstås en midlertidig ydelse af penge i henhold til en forbrugerkreditaftale, i form af lån, kredit, udskudt betaling eller lignende finansiel støtte fra kreditgiveren til forbrugeren.«

§ 9, stk. 2, litra k) og l):

»(2) Forbrugerkreditaftalen skal [...] indeholde følgende elementer [...]:

- j) de årlige omkostninger i procent og de samlede kreditomkostninger, som forbrugeren skal betale, beregnet på grundlag af oplysninger, der var gældende på tidspunktet for forbrugerkreditaftalens indgåelse; alle de antagelser, der er lagt til grund ved beregningen af de årlige omkostninger i procent, angives [...]«

- 7 § 11, stk. 1:

»(1) Den ydede forbrugerkredit betragtes som rente- og omkostningsfri, hvis:

- a) forbrugerkreditaftalen [...] ikke indeholder de i § 9, stk. 2, litra a)-k), nævnte elementer [...]«

I den foreliggende sag er også § 451 i Občiansky zákonník (lov nr. 40/1964, den slovakiske borgerlige lovbog, med senere ændringer) relevant, der i det væsentlige bestemmer:

»(1) Den, som uberettiget beriger sig til skade for andre, skal refundere det uberettiget modtagne beløb.

(2) Ved uberettiget berigelse forstås en økonomisk fordel opnået som følge af en opfyldelse uden retsgrundlag eller baseret på en ugyldig retsakt [...].«

III. Spørgsmålets relevans og begrundelse for den præjudicielle forelæggelse

- 8 I den foreliggende sag skal den forelæggende ret træffe afgørelse om sagsøgerens påstand om tilbagebetaling som følge af uberettiget berigelse i medfør af § 451 i Občiansky zákonník. Ifølge sagsøgeren har sagsøgte uberettiget beriget sig, fordi sagsøgeren har betalt alle afdrag i henhold til kreditaftalen [udelades] [aftalenummer] for et samlet beløb på 5 291,24 EUR. Den af denne aftale omfattede kredit skulle derimod være rente- og omkostningsfri i henhold til § 11,

stk. 1, litra a), i lov nr. 129/2010, således at sagsøgte over for [sagsøgeren] alene havde ret til at kræve tilbagebetaling af hovedstolen på 3 359,14 EUR. Eftersom sagsøgte også modtog opfyldelse i form af betaling for renter og omkostninger, hvortil sagsøgte i henhold til loven ikke havde ret, drog sagsøgte fordel af en opfyldelse uden retsgrundlag, og navnlig betaling af en ugyldig lovbestemt rente, som sagsøgte nu skal refundere sagsøgeren i medfør af § 451 i Občiansky zákonník. Sagsøgeren har bl.a. gjort gældende, at kreditten skal **[org. s. 4]** betragtes som rente- og omkostningsfri, fordi kreditaftalen [udelades] [aftalenummer] kun angiver de årlige omkostninger i procent med et interval mellem to værdier (fra – til), og dette er ifølge sagsøgeren i strid med § 9, stk. 2, litra i), i lov nr. 129/2010. Løsningen af spørgsmålet om, hvorvidt kreditaftalen [udelades] [aftalenummer] opfylder disse lovkrav, og hermed hvorvidt sagsøgte har krav på renter og dækning af omkostninger i kraft af aftalen, afhænger af fortolkningen af den nævnte bestemmelse i lov nr. 129/2010, som har gennemført artikel 10, stk. 1, litra g), i direktiv 2008/48/EF. For at kunne træffe afgørelse i sagen finder retten det derfor nødvendigt at forelægge et spørgsmål om fortolkning af direktiv 2008/48/EF i henhold til artikel 267, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Fortolkningen af såvel direktiv 2008/48/EF som en retsakt udstedt af Unionens institutioner er i medfør af artikel 267, stk. 1, litra b), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde omfattet af Domstolens kompetence.

- 9 Ifølge Domstolens praksis er det af afgørende betydning, at forbrugeren får oplysninger om de årlige omkostninger i procent i forbindelse med sin beslutning, således at forbrugeren kan sammenligne forskellige kredittilbud og på samme tid vurdere omfanget af sin fremtidige forpligtelse (Domstolens kendelse i sag C-76/10, *Pohotovost' mod Korčkovská*). Betydningen af de nævnte oplysninger kan også udledes af 19. betragtning til direktiv 2008/48/EF, ifølge hvilken den størst mulige gennemskuelse skal tilstræbes netop ved anvendelse af en ensartet metode til at beregne ÅOP og de antagelser, der lægges til grund ved beregningen heraf. Til dette formål indfører artikel 19 i direktiv 2008/48/EF, sammenholdt med bilag I hertil, en detaljeret metode til at beregne ÅOP samt en detaljeret liste over de ovennævnte antagelser. Efter den forelæggende rets opfattelse kan det allerede af de ovennævnte bestemmelser udledes, at der i direktiv 2008/48/EF ved de »årlige omkostninger i procent« forstås en konkret talstørrelse. Netop fordi størrelsen af ÅOP afhænger af den dato, hvor kreditmuligheden bliver udnyttet, og datoen for de enkelte afdrag, kan der foreligge forskelle ved beregningen af ÅOP afhængigt af dagen for kreditgivningen. Direktiv 2008/48/EF imødegår netop denne problemstilling, idet bilag I, del II, indeholder en række antagelser, der i givet fald skal lægges til grund med det formål at fastsætte en specifik dato, hvor kreditmuligheden bliver udnyttet, og tilsvarende datoer for afdragene. Dette svarer også til ordlyden af artikel 10, stk. 2, litra g), i direktiv 2008/48/EF, ifølge hvilken kreditaftalen skal angive ÅOP »beregnet på tidspunktet for indgåelse af kreditaftalen«. Den forelæggende ret finder derfor, at ordlyden af de nævnte bestemmelser taler for den konklusion, at direktiv 2008/48/EF foreskriver angivelsen af ÅOP med en konkret talstørrelse beregnet på tidspunktet for aftalens

indgåelse, idet antagelserne i bilag I, del II, lægges til grund, og ikke med et interval mellem to værdier (fra – til).

- 10 I sit svarskrift af 6. februar 2019 har sagsøgte gjort gældende, at kreditaftalen [udelades] [aftalenummer] blev indgået over telefonen mellem sagsøgeren og sagsøgte, og at sagsøgeren blev givet en frist på 35 dage til at acceptere eller fortryde kreditaftaleforslaget. I konsekvens heraf kunne sagsøgte ikke fastsætte tidspunktet for kreditgivningen nøjagtigt. Den forelæggende ret betragter imidlertid ikke dette argument som overbevisende, netop fordi antagelserne i bilag I, del II, eksempelvis de i litra a), c) eller f) nævnte, i dette tilfælde skal lægges til grund. Alene den omstændighed, at den dato, hvor kreditmuligheden bliver udnyttet, er uklar, indebærer ikke nødvendigvis, at det ikke er påkrævet at angive en specifik størrelse af ÅOP.
- 11 Af direktiv 2008/48/EF kan endvidere udledes, at direktivet på udtømmende vis fastsætter både de tilfælde, hvor ÅOP kan angives med en anden oplysning end en nøjagtig talstørrelse, og de tilfælde, hvor ÅOP ikke kan fastlægges. Det fremgår af artikel 19, stk. 5, i direktiv 2008/48/EF, at hvis antagelserne i bilag I, del II, eller antagelserne i artikel 19 ikke er tilstrækkelige til at beregne ÅOP, kan Kommissionen supplere eller ændre disse antagelser ved delegeret lovgivning. På tilsvarende måde regulerer artikel 5, stk. 1, litra g), [org. s. 5] i direktiv 2008/48/EF det tilfælde, hvor ÅOP under visse omstændigheder må ændres, idet kreditgiveren i givet fald kan (og skal) udtrykkeligt angive, at andre muligheder for at udnytte kreditmuligheden kan medføre højere ÅOP. Denne bestemmelse ville være overflødig, hvis det var tilladt at fastlægge ÅOP som et interval mellem to værdier, fordi det i dette tilfælde ville være tilstrækkeligt at angive disse »højere årlige omkostninger i procent« som omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra g), som en øverste grænse uden at oplyse, at de kan forhøjes. Denne overvejelse taler også for den konklusion, at der ved ÅOP i direktiv 2008/48/EF menes en specifik konkret værdi og ikke et interval, og at direktivet udtrykkeligt fastsætter metoderne til at finde en løsning, når det faktisk ikke er muligt at fastlægge ÅOP. Disse metoder må derfor ikke omgås ved at hævde, at det er umuligt at fastsætte den nøjagtige størrelse af ÅOP, og derfor ved alene at angive ÅOP med et interval (fra – til). Artikel 10, stk. 2, litra i), i direktiv 2008/48/EF fastsætter ikke en tilsvarende mulighed (for at angive muligheden for en forhøjelse eller reduktion af ÅOP), hvorimod denne bestemmelse foreskriver angivelsen af en specifik størrelse af ÅOP. Ifølge den forelæggende ret er der derfor grundlag for den konklusion, at fastsættelsen af ÅOP med et interval mellem to værdier (fra – til) ikke opfylder kravet i artikel 10, stk. 2, litra i), i direktiv 2008/48/EF.

IV. Konklusion

- 12 Af de ovenfor anførte grunde finder retten, at det for at kunne træffe afgørelse i sagen er nødvendigt at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål. I overensstemmelse med proceduren [udelades] [henvisning til nationale procedurebestemmelser] i henhold til artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde udsættes sagen, og retten træffer beslutning

som i domskonklusionen. Sagsbehandlingen genoptages, når Domstolen har meddelt sin afgørelse [udelades] [henvisning til nationale procedurebestemmelser].

- 13 [Udelades] [oplysning om, at dommerkollegiet har truffet nærværende beslutning med enstemmighed, og henvisning til nationale procedurebestemmelser]

[Udelades] [oplysning om umuligheden for at anfægte beslutningen]

Trnava, den 12. marts 2019

[Udelades] [dømmernes og justitssekretærens navn]

ARBEJDSDOKUMENT